

EDUSKUNNAN SIVISTYSVALIOKUNNALLE

KIRJALLINEN ASIAANTUNTIJALAUSET

Asia: Hallituksen esitys HE 25/2026 vp laiksi rikosseuraamusalan ja vartijoita koskevan koulutusjärjestelmän uudistamisesta

Lausunnon antaja: Laurea-ammattikorkeakoulu

Asiantuntija: Janika Lindström, lehtori, rikosseuraamusala

Yleisarvio hallituksen esityksestä

Laurea-ammattikorkeakoulu pitää rikosseuraamusalan ja vartijoita koskevan koulutuksen kehittämistä lähtökohtaisesti perusteltuna ja tarpeellisena. Koulutusuudistusta tulee kuitenkin tarkastella osana suomalaista koulutusjärjestelmää kokonaisuutena sekä suhteessa kansallisiin koulutuspoliittisiin tavoitteisiin, erityisesti koulutuspolkujen sujuvuuteen ja korkeakoulutettujen määrän lisäämiseen.

Suomen tavoitteena on, että vuoteen 2040 mennessä 60 prosenttia ikäluokasta suorittaa korkeakoulututkinnon. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että myös turvallisuus- ja rikosseuraamusalan koulutusuudistukset tukevat joustavia siirtymiä toiselta asteelta korkeakoulutukseen eivätkä muodosta koulutuksellisia umpikujia.

Koulutusjärjestelmän sopivuus ja koulutuspolkujen sujuvuus

Koulutusjärjestelmän kehittämisessä on keskeistä, että rikosseuraamusalan ja vartijoita koskeva koulutus on rakenteiltaan, hallinnoltaan ja tutkintokelpoisuuksiltaan yhteensopivaa muun suomalaisen koulutusjärjestelmän kanssa. Tämä koskee erityisesti: jatko-opintokelpoisuutta, opiskelijoiden oikeusturvaa ja yhdenvertaisuutta sekä koulutuksen hallintorakenteita.

Koulutuspolkujen selkeys ja läpinäkyvyys ovat ratkaisevia sekä opiskelijoiden motivaation että alan veto- ja pitovoiman kannalta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että vartijoita koskeva koulutusuudistus ei katkaise mahdollisuuksia siirtyä korkeakoulutaseeseen koulutukseen toisen asteen jälkeen.

Osaava henkilöstö ja korkeakoulutuksen merkitys

Rikosseuraamus- ja turvallisuusallalla henkilöstön osaaminen on toiminnan välttämätön edellytys. Työ edellyttää yhä useammin: kykyä soveltaa monimutkaista lainsäädäntöä, eettisesti vaativaa harkintaa, digitaalisten järjestelmien hallintaa sekä valmiuksia kohdata monimuotoisia asiakasryhmiä.

Näihin vaatimuksiin vastaaminen edellyttää koulutusta, joka ei rajoitu lyhyen aikavälin operatiivisiin tarpeisiin, vaan tukee pitkän aikavälin osaamisen kehittämistä ja korkeakoulutukseen suuntautuvaa urakehitystä.

Koulutusjatkumot ja TKI-toiminta

Laurea-ammattikorkeakoulu korostaa koulutusjatkumoiden merkitystä. Toimiva jatkumo ammatillisesta koulutuksesta ammattikorkeakoulutasoiseen rikosseuraamusalan koulutukseen tukee elinikäistä oppimista ja vastaa yhteiskunnan osaamistarpeisiin.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) vahva kytkentä koulutukseen on keskeinen edellytys sille, että ala kehittyy suunnitelmallisesti ja pystyy ennakoimaan toimintaympäristön muutoksia. Tässä yhteydessä on olennaista turvata Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen (RSKK) mahdollisuus osallistua tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan osana koulutustehtäväänsä.

Johtopäätökset

Laurea-ammattikorkeakoulu esittää, että sivistysvaliokunta kiinnittää hallituksen esityksen käsittelyssä erityistä huomiota siihen, että:

1. rikosseuraamus- ja vartijoita koskeva koulutus tukee sujuvia koulutuspolkuja korkeakoulutukseen,
2. koulutusuudistus on linjassa valtakunnallisen 60 % korkeakoulutustavoitteen kanssa,
3. koulutusjärjestelmä on rakenteellisesti ja hallinnollisesti yhteensopiva muun suomalaisen koulutuskentän kanssa, ja
4. tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan yhteys koulutukseen säilytetään ja sitä vahvistetaan.

Ilman näitä painotuksia koulutusuudistus voi heikentää alan pitkän aikavälistä osaamispohjaa ja koulutuspoliittisten tavoitteiden saavuttamista.

Laurea-ammattikorkeakoulu

Janika Lindström

Lehtori